

Encyklopedia Solidarności

<https://encysol.pl/es/encyklopedia/hasla-rzeczowe/13903,Monit.html>
2022-05-19, 05:11

Monit

"Monit", pismo Federacji Młodzieży Walczącej Region [Gdańsk](#) wydawane XII 1984 – IV 1990 w Gdańsku z inicjatywy Mariusza Wilczyńskiego i Klaudii Moszczyńskiej; pierwsze pismo FMW w kraju wychodzące w cyklu 2-tygodniowym. Tytuł pochodzi od łac. "monere" (upominać, ostrzegać). IX 1987 – II 1989 ukazywał się jako „Dwutygodnik Federacji Młodzieży Walczącej Gdańsk-Gdynia”; od nr. 76 w winiecie znalazł się tylko Gdańsk (Gdynia jako ośrodek FMW w tym czasie usamodzielniała się i zaczęła wydawać własne pismo „Antymantyka”).

Ukazało się 105 nr. początkowo drukowanych na ramce z matryc białkowych, następnie techniką sitodruku i na offsecie (dzięki pomocy TZR „S” w Gdańsku i wydawnictwa Podziemna Agencja Poligraficzna) w nakł. zmiennym: 30 (nr 93, zawierający zdjęcia z różnych demonstracji i happeningów zorganizowanych przez gdańską FMW, o obj. 6 s.) – 5 tys. egz. (1988-1990; 1 z nr. nawet 15 tys. egz.). 2-krotnie doszło do pomyłki w numeracji pisma: nr z 1-15 V 1989 zamiast 80-81 powinien mieć numerację 81-82, nr 92 (specjalny) z X 1989 powinien być nr. 93; nr 30 z 1987 nie został wydrukowany z powodu złego naświetlenia diapoztywów.

W składzie redakcji w różnych okresach: Robert Kwiatek (wieloletni redaktor techniczny i drukarz), Piotr Wysokiński i Piotr Wołos (tzw. grupa Federastów określająca się mianem Brygada Zryw FMW Gdańsk, opracowująca nr. satyryczne), Dariusz Krawczyk, Bogdan Falkiewicz (redaktor naczelny, przedstawiciel FMW Gdańsk, oficjalnie jego nazwisko po raz pierwszy pojawiło się w nr. 90), Adam Jarzębowski, Maciej Berek, Magda Wolska, Jarosław Gawroński, Małgorzata Kuśmierk, Krzysztof Knap; większość członków redakcji podpisywała się ps., pierwsze prawdziwe nazwiska pojawiły się w stopce redakcyjnej jesienią 1989; w najstarszych nr.

większość tekstów podpisana jest „FMW Gdańsk”, „redakcja”, lub inicjałami, następnie ps., m.in. Don Kichot, Borys, Michał, Nieprzejednany Zenek, Nieztotalizowany Anarchista, Szczepan, Reporter, Kapitan Kloss, Krzysztof, Alek, Wacek, Hubal, Oskar, Radykał, Jacek, Obywatelka. Pierwsza stopka redakcyjna zawierająca ps. redaktorów pojawiła się dopiero w nr. 78: Cyprian, Królowa Marysieńka, Ola, Pająk, E.T. i Wacek (redaktor naczelny). Od nr. 83 część redakcji stopniowo się ujawniła. Współpracownicy: m.in. Mariusz Roman, Majka Koszela, Dorota Szewczyk, Brygida Patoka, Zbigniew Wulczyński, Piotr Abramczyk, Olgierd Buchocki.

Publikowano artykuły w stałych działach, np. w dziale informacji, niekiedy przyjmującym nazwę „Serwus Dezinformacyjny”. Pisano o najważniejszych wydarzeniach związanych z działalnością opozycyjną młodzieży w Polsce i regionie gdańskim, oraz w kilku cyklach, np. „Z działalności Grup Wykonawczych”, „Świat kultury bez cenzury”, „Samorząd co z nim?”, „O nas od nas” czy też „Co tam Panie w polityce?”. Kilkakrotnie całe nr. miały charakter satyryczny, m.in. nr 74 z dodatkiem "Trybuna Ludu, [Organ](#) Komitetu Centralnego Brygady Zryw", nr 75 z wprowadzeniem: "gościnnie w Bieszczadach pomiędzy radzieckimi i czeskimi przyjaciółmi", oraz nr 85 wydany z okazji Ogólnopolskiego [Spotkania](#) Niezależnych Środowisk Młodzieżowych w Gdańsku (10-11 VI 1989); nr wakacyjny z 1989 ukazał się jako broszurka z humorystycznymi rysunkami, w XII 1989 nr specjalny "z okazji Dnia Imienin niejakiego św. Mikołaja, przyjaciela wszystkich niesłusznie pozbawionych głosu, dzieci, ryb, kamieni i młodzieży"; zamieszczono w nim m.in. teksty Sławomira Mrożka. Nr 32 (z 1 IX 1987) ukazał się wspólnie z nr. 4 pisma „Wiatr od Morza”. W VII 1988 i w czasie sierpniowego strajku w Stoczni Gdańskiej im. Lenina ukazało się 6 nr. strajkowych (wśród nich nr 57 wspólnie z nr. 3 „Małego Wywrotowca”, pisma X LO w Gdańsku); w VII 1988 wyszedł wspólny z „Biuletynem Informacyjnym” NZS nr przyszłych studentów (chodziło o wprowadzenie uczniów szkół średnich w uczelniane struktury NZS). We IX 1989 ukazał się nr specjalny przeznaczony dla „Pierwszaków-Kotów”, w którym zachęcano uczniów podejmujących naukę

w szkołach ponadpodstawowych do zasilenia szeregów FMW Gdańsk; nr 104 w celu promocji FMW wydano w jęz. angielskim. W piśmie zamieszczono też dyskusję dot. wprowadzenia przez władze oświatowe nowego Kodeksu Ucznia (List otwarty skierowany przez redakcję pisma do władz oświaty nie dotarł do nich, w tym czasie Ministerstwo Oświaty i Wychowania przestało istnieć, przekształcono je w Ministerstwo Edukacji Narodowej). Wydawanie pisma zostało oficjalnie zawieszono wiosną 1990. W nr. 103 (z 1-15 III 1990) ukazało się krótkie oświadczenie podpisane przez redaktora naczelnego B. Falkiewicza i redaktora technicznego Jacka (Roberta Kwiatka): „Wskutek dalszego braku zainteresowania członków FMW współpracą w redagowaniu i ocenianiu «Monitu», zostanie on zawieszony bądź przekształcony w społeczno-polityczny magazyn autorski”. Wydano jeszcze nr. 104 i 105 i następnie próbowano wskrzesić pismo pod tą samą nazwą z podtytułem: „Miesięcznik młodzieżowy”; jednak nie przyjęło się na rynku prasy młodzieżowej. 2005-2008 wyszły 3 nr. okolicznościowe w związku z 25-leciem „S”, powstaniem Stowarzyszenia FMW i 20. rocznicą strajków w V i VIII 1988.

Początkowo „Monit” był pismem IX LO w Gdańsku, szybko jednak ogarnął swym zasięgiem inne szkoły ogólnokształcące, następnie stał się pismem o charakterze regionalnym, kolportowanym także do: Gdańska, Gdyni, Sopotu, Pucka, Pruszcza Gdańskiego, Elbląga, Malborka, Tczewa, Świecia n. Wisłą, integrując środowisko młodzieży związanej bezpośrednio z FMW i sympatyzującej z tą organizacją.

Jarosław Wąsowicz SDB

[Gdańsk, Region Gdańsk](#)

[Poprzedni](#)
[Następny](#)

[Zgłoś błąd lub potrzebę uzupełnienia](#)